

Наукові перспективи
Видавнича група

№ 14 (28)

2023

Т НАУКА і ТЕХНІКА

серія: право, серія: економіка, серія: педагогіка,
серія: техніка, серія: фізико-математичні науки

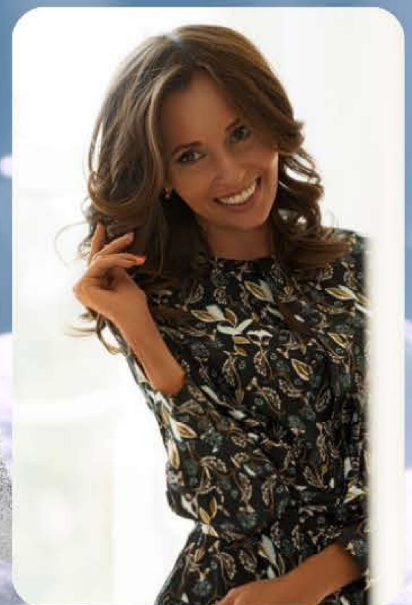
СЬОГОДНІ

Вітаємо з Різдвом!

Шановні колеги, дорогі друзі та всі, хто святкує
Різдво Христове за григоріанським календарем!

Вітаємо вас та бажаємо, щоб ви і ваші
близькі були здорові і щасливі, щоб удача
супроводжувала у справах, щоб любов
оточувала і наповнювала вас і вашу родину.
Нехай негоди проходять стороною, а над
головою буде мирне небо і ясне сонце.

З повагою,
директор Видавничої групи
«Наукові перспективи»
Ірина Жукова

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління»**

Громадська організація «Асоціація науковців України»

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*

Випуск № 14(28) 2023

Київ – 2023

**«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право»,
Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»):
журнал. 2023. № 14(28) 2023. С. 637**

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки (спеціальності – 015 - Педагогічні науки; 076 - Економічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 53 журналу присвоєно категорію "Б" із права (спеціальність – 081 Юридичні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.10.2022 № 894 журналу присвоєно категорію "Б" із техніки (спеціальність - 122 Комп'ютерні науки)

Журнал видається за підтримки Міждержавної гільдії інженерів консультантів, Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 25.12.2023, № 6/12-23)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Schol та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Лауреат Премії Президента України для молодих вчених, Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений юрист України (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Артемчук Володимир Олександрович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України (Київ, Україна)
- Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Волк Павло Павлович — доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Гирка Ольга Ігорівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету (Львів, Україна)
- Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент, заступник декана факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дівізінюк Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна)
- Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна)
- Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна)
- Лялін Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Квасніков Володимир Павлович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри комп'ютеризованих електротехнічних систем та технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)

№ 14(28)
2023

**НАУКА
і ТЕХНІКА**

серія: право, економіка, педагогіка,
техніка, фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Право»

Блинова Д.В., Мацнєва О.В., Шмига В.О.

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ Й ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТИ

13

Бондарчук-Ладна О.В.

ПАРТНЕРСТВО ДЕРЖАВИ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

28

Винокуров В.В.

ПРАВО НА ЗАХИСТ В СИСТЕМІ ПРАВ ЛЮДИНИ

43

Гаран О.В.

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА СИСТЕМУ ОРГАНІВ РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ СУДНОПЛАВСТВА ВНУТРІШНІМИ ВОДНИМИ ШЛЯХАМИ

54

Деменко О.Є.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОДАТКОВО-ГРОШОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЩОДО СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ

65

Коваль О.М.

ЮРИДИЧНІ ТА ЕТИЧНІ НАСЛІДКИ ВИНИКНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ТВОРИ, СТВОРЕНІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ

76

Король В.В.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБМЕЖЕНЬ ЩОДО ВСТУПУ НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ В МИТНИХ ТА ІНШИХ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНАХ

84

Линник О.А.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ

93

Мех Ю.В.

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

101

5

Міщук І.В. <i>ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА: ПРАВОВИЙ ЗМІСТ І ЛЕГІТИМАЦІЯ</i>	111
Ноняк М.В. <i>ПРАВО ЛЮДИНИ НА МИР ЯК ПЕРЕДУМОВА ДО МИРОБУДІВНИЦТВА</i>	123
Фоменко В.С., Мартиненко К.В., Чорний Г.О. <i>ПСИХОЛОГІЯ НЕПРАВДИ. СЛІДЧІ ХИТРОЦІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПАСТКИ: ПРАВОМІРНІСТЬ ТА ДОПУСТИМІСТЬ</i>	132
Цибульник Н.Ю. <i>УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ</i>	141
Черваньова Д.А., Баженов А.А. Науковий керівник: Овчаренко А.С. <i>ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ</i>	151

СЕРІЯ «Економіка»

Bobro N.S. <i>NEW TRENDS IN ECONOMICS: DIGITIZATION</i>	160
Bobro N.S. <i>EFFECTIVENESS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE USAGE IN THE EDUCATIONAL PROCESS</i>	168
Radiev D.V., Kolomiets V.M. <i>FINANCIAL SECURITY OF THE DIGITALIZATION OF HUMAN CAPITAL</i>	175
Богінська Л.О. <i>ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДОРОЖНЬО-БУДІВНОГО ВИРОБНИЦТВА</i>	187
Борисова О.В., Гринюк Д.Ю. <i>ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ</i>	195
Воленщук Н.А., Костенко Ю.О., Поплюйко Я. <i>КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ТА НАСЕЛЕННЯ: СТРАТЕГІЇ, РИЗИКИ ТА ВИКЛИКИ</i>	207

№ 14(28)
2023

**НАУКА
і ТЕХНІКА**

серії: право, економіка, педагогіка,
техніка, фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

Галан Л.В., Левченко В.О. 227
*СТРАТЕГІЯ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ КОМПАНІЇ «NETFLIX» НА
РИНКУ ЦИФРОВИХ ПРОДУКТІВ*

Джога О.В. 240
*ВИВЧЕННЯ СТАНУ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ЗАКЛАДАХ СФЕРИ
ГОСТИННОСТІ МІСТА УМАНЬ*

Довганич А.В. 253
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ FINTECH

Кобеля-Звір М.Я., Звір Ю.В. 261
*СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙ: АНАЛІЗ ПРОГРАМИ EIT FOOD ДЛЯ
СУЧАСНОГО ХАРЧОВОГО СЕКТОРУ*

Кукурудз Р.С. 272
*ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ТА МОДЕЛІ СПОЖИВЧОЇ ПОВЕДІНКИ
ПАРТНЕРСТВО У ВІДНОСИНАХ МІЖ ПІДПРИЄМСТВАМИ*

Сливар А.І. 284
ПРОЦЕС ВИХОДУ СТАРТАПІВ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК

Токар К.С. 294
*ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ
ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГУ*

Федевич Л.С., Жукова К.О. 309
АНАЛІЗ ЄВРОБОНДІВ В СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Бержанір А.Л. 318
РОЗВИТОК ОСВІТНЬОГО ПРОЄКТУВАННЯ ЗАСОБАМИ ФАНДРАЙЗИНГУ

Белінська І.Д., Паничок Т.Я. 328
*АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДІВ ВІРШІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧА*

Варнавська І.В. 340
ФАКТОРИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ

Василиків І.Б. 350
*МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ*

- Войталюк С.В.** **357**
РІВЕНЬ ПРАВОПИСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ-ПОЛОНІСТІВ ПІСЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИЧНИЙ КУРС ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ»
- Гурін Р.С.** **368**
ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ
- Дубовик С.Г., Борисовець О.С.** **380**
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННСВОТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
- Замкова Н.Л., Василюшина О.В.** **392**
ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКТИВНОЇ ОСОБИСТІСНОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТА ЯК СУБ'ЄКТА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
- Калашник Д.С., Суровов О.А., Христенко Д.О.** **408**
ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ТА ЗНАЧУЩІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КІБЕРГРАВЦІВ В СВІТОВОМУ КІБЕРСПОРТІ
- Локтєва О.Г.** **418**
МЕТОДИКА З РОБОТИ НАПИСАННЯ АНГЛОМОВНИХ ЕСЕ У СТАРШІЙ ШКОЛІ
- Одарченко В.І.** **425**
ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМ РОЗВИТКОМ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Рогоза В.В.** **434**
КОНЦЕПТ ОСВІТНЬО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА І STEM-ОСВІТА
- Сиваш С.Б., Соколовська Г.В.** **446**
ВИЩА МАТЕМАТИКА В ЗАДАЧАХ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ
- Сидоренко Т.М.** **459**
РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ДІЛОВОДСТВА
- Стахова І.А.** **469**
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ У ЄВРОПІ

Шарова Т.М., Землянський А.М.

ОСВІТА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ: ЦИФРОВЕ СУСПІЛЬСТВО

479

Шевчук Б.В.

*ВІРТУАЛЬНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ*

493

Якімова М.Е., Кін О.М., Собченко Т.М.

*ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ЗМІШАНОГО
НАВЧАННЯ*

505

СЕРІЯ «Техніка»

Брусенцев В.О., Сичова М.А.

*ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМ СТІМІНГУ ВІДЕОКОНТЕНТУ НА ОСНОВІ
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ*

517

Гавриш Б.М., Тимченко О.В., Скиба Р.Р.

*ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ
НЕРУХОМОСТІ*

529

Єврейнова Н.А., Іваннікова О.С., Журавель В.В.

*ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВИБОРУ ГІДРОІЗОЛЯЦІЇ ДЛЯ ЗАГЛИБЛЕНИХ
СПОРУД, ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ БАЗ ЗБЕРІГАННЯ
СТРАХОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ*

539

Жиленко Т.І., Бабич З.А., Штогрін В.О.

*ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ АЛГОРИТМІВ ФОРДА-ФАЛКЕРСОНА ТА
ДІНІЦА ДЛЯ ПОШУКУ МАКСИМАЛЬНОГО ПОТОКУ*

550

Лукашевич Я.П., Поліхун А.В., Дмитрієнко О.О.

*АНАЛІЗ СУЧАСНИХ РОЗРОБОК ЕФЕКТИВНИХ СИСТЕМ
УПРАВЛІННЯ БАЗАМИ ДАНИХ*

562

Ніколюк П.К.

*ПРОКЛАДАННЯ ОПТИМАЛЬНИХ МАРШРУТІВ ЯК ФАКТОР
РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ*

578

Перепелиця А.В., Семенишина І.В., Дмитрієнко О.О.

*МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ НА БЕЗПЕКУ МЕРЕЖ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБМІНУ*

595

Савчук Т.О., Мазур А.О.

ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ

607

Соломатін С.Я., Сторчак О.О., Губін В.С., Сініцин А.М., Глебов В.С. **617**
*АНАЛІЗ ПРИЧИН ПОЛОМОК СПОЛУЧНИХ МУФТ ВІДЦЕНТРОВОГО
ПОВІТРЯНОГО КОМПРЕСОРА 101J*

Сорока О.М., Бажак О.В. **629**
*СУЧАСНИЙ ДОСВІД ЩОДО ЗНИЖЕННЯ ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ
ЧИННИКІВ ТА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА РІВЕНЬ
БЕЗПЕКИ СУДНОПЛАВСТВА*

УДК- 378-147:81 243

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14\(28\)-328-339](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-14(28)-328-339)

Белінська Ірина Дем'янівна кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, Західноукраїнський національний університет, вул. Львівська, 11, м. Тернопіль, 46009, тел.: (0352) 51-75-75, <https://orcid.org/0000-0003-2486-4340>

Паничок Тетяна Ярославівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, Західноукраїнський національний університет, вул. Львівська, 11, м. Тернопіль, 46009, тел.: (0352) 51-75-75, <https://orcid.org/0000-0002-1635-5709>

АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДІВ ВІРШІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧА

Анотація. У статті розглядаються шляхи реалізації формування міжкультурної компетенції перекладача у контексті вивчення курсу «Література зарубіжних країн». Підкреслено актуалізацію проблеми дидактики вищої школи. Зазначено, що зміни, котрі відбуваються в освітній системі, диктують нові вимоги до професійної кваліфікації філолога-перекладача, від якого вимагається не лише вербальний обмін інформацією, а й обмін культурними контентами для збагачення власної культури і особистісного розвитку. Доступ майбутніх перекладачів до ознайомлення з культурами інших народів шляхом вивчення зразків художньої літератури та аналіз їх перекладів є важливою складовою взаємної інформованості з культурами інших народів, пошуком нових точок дотику культурного співробітництва, що не може бути реалізованим без належного оволодіння уміннями міжкультурного спілкування. Наголошено на важливості вивчення творів зарубіжної літератури, мови країн, яких вивчається, як важливого компоненту культурної спадщини, що дає змогу майбутнім перекладачам збагачувати арсенал перекладацьких методик та технік та бути запитаними на перекладацькому ринку. Посилена увага приділена аналізу версій перекладу віршів, які несуть особливе культурне повідомлення, що є актуальним як у філології, так і у міжкультурній компетенції. Філологічний аналіз перекладацьких варіантів має бути комплексним та передбачає лінгвістичний, літературознавчий та культурологічний аспекти, оскільки вивчення будь-якого художнього твору не можливе без урахування історико-суспільного і культурологічного контекстів. Особливості аналізу перекладу лірики у виконанні знаних українських перекладачів розкрита на прикладі вірша відомого англійського поета-

№ 14(28)
2023

НАУКА
і ТЕХНІКА

серії: прав. економіка, педагогіка,
техніка, фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

філософа Вільяма Блейка, так як автентичні вірші є джерелом як і лінгвістичної, так і екстралінгвістичної інформації про особистості, країну і культуру, мова чийх країн вивчається, а також і про світову культуру загалом; вони (вірші) можуть бути способом створення особливого культурного середовища, що формуватиме міжкультурну компетенцію студентів.

Ключові слова: міжкультурна компетенція, зарубіжна література, поезія, культура, комунікація, аналіз, переклад.

Bielinska Iryna Demyianivna Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the department of foreign languages and information and communication technologies, West Ukrainian National University 11 Lvivska St. WUNU Building 1, Ternopil, 46009, <https://orcid.org/0000-0003-2486-4340>

Panychok Tetiana Yaroslavivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the department of foreign languages and information and communication technologies, West Ukrainian National University 11 Lvivska St. WUNU Building 1, Ternopil, 46009

ANALYSIS OF THE POEMS TRANSLATIONS AS THE MEANS OF AN INTERPRETER'S INTERCULTURAL COMPETENCE

Abstract. The article is devoted to the considering of the intercultural competence forming in the context of “Foreign Literature” course. The problems of high school didactics actuality are emphasized. It has been noted, that changes occurring in the modern educational system show new requirements for professional qualification of an philologist-interpreter, who is supposed not only to present verbal information exchange but cultural exchange in order to enrich personal development and culture. Future translators’ access to other peoples culture by studying literature examples and their translation analysis is an important part of mutual acknowledgement with the cultures of other peoples, it is also a way to search of new area of intellectual cooperation that can’t be realized without intercultural communication skills which can be developed and improved by learning different samples of foreign literature. The importance of foreign literature studying as an essential component of cultural heritage is pointed out as it gives an opportunity for the future translators to enrich their professional tools and means and be in demand in the interpreting market. Specific attention is paid to the variants of the poem translation that have a particular cultural message which is actual both in philology and intercultural competence. It has been mentioned that philological analysis of translations has to be full and complex and means that linguistic, literary and cultural contexts must be taken into consideration. Analysis peculiarities of the lyrics translation in the performing of well-known Ukrainian translators are shown on the

example of William Blake's poem as authentic poems are considered as the source of both linguistic and extra linguistic information about persons, country and culture which language is studied and about the world culture in common; the poems can serve as the means of special cultural surrounding creation which forms students' intercultural competence.

Keywords: intercultural competence, foreign literature, poetry, culture, communication, analysis, interpreting.

Постановка проблеми. Потреба у спеціалістах, які не лише володіють іноземними мовами, а є вправними у міжкультурному спілкуванні з огляду на процеси глобалізації та інтеграції у всіх (економічній, суспільно-політичній, соціальної, культурної) сферах життєдіяльності сучасності інтенсивно зростає, та з врахуванням поточної ситуації, що склалася в Україні, є однією із вагомих. Збільшення міжособистісних та фахових контактів між представниками різних культур, а також університетська мобільність українських студентів, що реалізується завдяки різним програмам, посилений інтерес світової інтелектуальної спільноти до всього українського виносить на порядок денний науково-практичну зацікавленість до процесу міжкультурної комунікації та проектів, що формують знання та навички міжкультурного кшталту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В контексті заявленої теми, доцільними до нашої розвідки можуть бути праці українських вчених Долинського Є.В. [1], де розглядається сучасний ринок перекладу та наголошено на важливості оволодіння ІТ для успішної реалізації завдань, Ю. Головацька зосереджена на проблемах локалізації перекладачів та прогнозує майбутні зміни у підготовці перекладачів у зв'язку із інноваціями [2], Л. П. Поліщук працює над радикальними змінами у системі професійної підготовки майбутніх перекладачів та пропонує пріоритетні напрями удосконалення вітчизняної системи перекладацької освіти [3], сучасні тенденції професійної підготовки майбутніх перекладачів постають у полі зору Я.Г. Фабричної [4] тощо.

Ключовою ознакою міжкультурної комунікації на думку Манакіна В. М. є «її інтердисциплінарність, що зумовлює необхідність звернення до багатьох суміжних галузей, основні серед яких мовознавство, культурологія і соціальна психологія ... Особливе місце вона посідає в системі мовознавчих і суміжних наук, до якої належать лінгвокраїнознавство, етнолінгвістика, лінгвокультурологія, психолінгвістика, прагмалінгвістика, когнітивна лінгвістика, соціолінгвістика» [5, 7]. Не залишається на узбіччі і література, як обов'язкова складова культури, без якої її існування немислиме й неможливо провести чітку лінію розмежування – вони перебувають у тісному взаємозв'язку і на певних етапах і при окремих контекстах можуть бути еквівалентними або перебувати на

близькому порубіжжі. Відтак вивчення творів зарубіжної літератури в процесі підготовки майбутніх перекладачів має важливе місце – адже молодь отримує можливість долучитись до еталонних літературних зразків, мову чиїх країн вивчає, і які є предметом культурних надбань нації.

Мета статті – окреслити роль та місце аналізу перекладів поетичних творів як важливого лінводидактичного матеріалу в контексті формування міжкультурної компетенції перекладача.

Виклад основного матеріалу. Підготовка сучасного перекладача перебуває у постійній взаємодії із подіями у суспільстві і жваво реагує на нові потреби та виклики, продиктовані сучасністю – адже «нашою метою є не підготовка студентів до вузькоспеціалізованих профілів ринку, оскільки такі профілі можуть змінитися або взагалі зникнути, коли наші студенти почнуть працювати» [1, 24]. Одним із завдань підготовки філолога-германіста, що прагне працювати у царині трансляторики, є формування іншомовної комунікативної компетенції в контексті іноземного міжкультурного спілкування, до якого належить не лише вербальний обмін інформацією, а й обмін культурними контентами для збагачення власної культури і особистісного розвитку, що не може бути реалізованим без належного оволодіння уміннями міжкультурного спілкування. Для того, щоб кожний перекладач міг забезпечити високоякісне виконання тих вимог, які висуває практика міжкультурної комунікації, в процесі професійної підготовки необхідно ретельно визначити та врахувати професійні навички та уміння, одночасно звертаючи увагу на творчий характер перекладацької діяльності [3,116]. Відтак навчання перекладачів передбачає залучення культурної складової для реалізації завдань, які передбачені навчальними програмами та планами. Загальновідомим фактом є місце літератури у ареалі культури – і курс вивчення її передбачений у кожному закладі, що готує фахівців з перекладу, проте кількість годин різниться. Окрім основного завдання курсу дисципліни «Література зарубіжних країн англійською та німецькою мовами», яке зосереджене на ознайомленні з періодами розвитку літературного процесу; удосконаленні уміння студентів аналізувати, порівнювати та виявляти специфічні риси художніх творів; підвищенні рівня термінологічної грамотності студентів; формувати вміння та навички практики наукової роботи студентів, опрацювання цієї дисципліни несе й навантаження по культурній складовій, оскільки передбачає вивчення творів художньої літератури різних періодів. Поза сумнівом є і досконале володіння іноземними мовами, ефективність освоєння яких залежить від особливостей когнітивної сфери суб'єкта освоєння, мотиваційної сфери особистості, розвитку навичок саморегуляції учбової діяльності. Коли ж брати до уваги мовленнєве усвідомлення, то можливим є окреслення параметрів навчальних технологій, які орієнтуються на не лише на формування мовленнєвих знань та умінь, але

й на розвиток особистості, яка використовує іноземні мови як ресурс самореалізації. У психології мистецтва усвідомлення аксіологічної значимості літератури при вивченні іноземної мови вже є усталеним. Мистецтво слова формує цілісну особистість в поєднанні його можливостей.

Питання міжкультурної компетенції особливо важливим є для перекладачів, які при оволодінні на належному рівні іншомовної комунікативної компетенції, не завжди демонструють достатній рівень знань культурного аспекту, мають труднощі із залученням теоретичних знань для вірної інтерпретації меседжу та обранням правильного алгоритму своєї діяльності.

Без сумніву, вивчення іноземної мови на належному рівні є наріжним каменем у підготовці перекладача та для здійснення реалізації міжкультурної комунікації необхідним є залучення усіх компонентів міжкультурної компетенції, серед яких чільне місце займає література.

Професійну траєкторію філолога-перекладача важко передбачити, тому багаж знань міжкультурного характеру завжди буде при нагоді, адже окрім вивчення саме літературних аспектів, студент може збагатити власний світоглядний потенціал, тим самим розширити діапазон своєї професійної діяльності.

Педагогічний спадок присвячений вивченню питань підготовки перекладачів, а саме формуванню в них міжкультурної компетентності достатньо потужний та придатний до розвитку подальших розвідок, проте особливу увагу потребують аспекти, що зосереджені на формуванні міжкультурної компетенції інтерпретатора шляхом опрацювання різних варіантів перекладу вірша (в нашому випадку йдеться про відомий «Тигр» Вільяма Блейка) як засіб формування міжкультурної компетенції.

Доступність оригінальних текстів як навчально-практичний матеріал надає хорошу можливість для практичного застосування та тренування своїх професійних навиків, а також навиків читання, діалогічного та монологічного мовлення, проте використання власне поетичного ресурсу з метою формування міжкультурної компетенції залишається на маргінесах вчень. Позаяк автентичні вірші є джерелом як і лінгвістичної, так і екстра-лінгвістичної інформації про особистості, країну і культуру, мова чиїх країн вивчається, а також і про світову культуру загалом; вони (вірші) можуть бути способом створення особливого культурного середовища, що формуватиме міжкультурну компетенцію студентів.

Проте лінгводидактичний потенціал текстів такого стибу як засіб формування міжкультурної комунікації потребує конкретизації та глибшого вивчення, результати якого проявляться у можливості перекладача провадити міжкультурне спілкування на достойному рівні, також розширить професійний ареал методичної діяльності викладача.

Варто наголосити, що не всі випускники найдуть себе у перекладі художньої літератури – сучасний ринок праці дуже рідко пропонує вакансії художнього перекладу. Причини цього різні – одна з них, та, що ніша міцно зайнята «метрами» з хорошим реноме, збільшення подеколи кількості читачів, що можуть, а головне хочуть читати оригінали тощо. Наведені факти не мають підкреслювати «непотрібність» вивчення літератури та опрацювання перекладацьких версій. В контексті заявленої теми розглянемо варіанти відомого вірша «Тигр» за авторством Вільяма Блейка – видатного суперечливого митця епохи Романтизму.

Вивчення літератури – це завжди «відкриття завіси» до культури країни, мова якої вивчається і перерахування навиків та умінь, які здобуде студент в процесі опрацювання покрийть майже усі філологічні аспекти, а також філософські, історичні та культурологічні – що, в свою чергу формуватиме компоненту, яка буде долучена до міжкультурної компетентності, розширить світогляд студента, долучивши його до надбань світової культури. Курс зарубіжної літератури, який передбачений при підготовці перекладачів, активно впливає на формування національної та полікультурної усвідомленості особистості студента, сприяє повнішому усвідомленню цінностей світової культури та літератури, розвитку поваги та толерантності у відношенні до інших культур.

Переклад художньої літератури потребує ретельної підготовки, аби донести до читача задум, тему, ідею – недостатньо лише володіти методиками да ґрунтовними знаннями мов як іноземної, так і рідної поезії – ігнорування суспільного, особистого, культурного аспектів завжди призводить до фіаско, перетворюючи твір у статичний звіт – «Літературний переклад неможливий без усебічного усвідомлення та переосмислення оригіналу. Лише бездоганного знання мови тут замало, потрібно застосовувати особливу майстерність – вміння інтерпретувати гру слів, почуття мовної форми, здатність передати художній образ» [6, 80].

Переклад ж поезії – завжди виклик для перекладача і опрацювання та аналіз перекладацьких версій є доречним видом діяльності на практичних заняттях з дисципліни «Література зарубіжних країн», що стане можливістю доповнення до набору знань та умінь, які розглядаються як когнітивний, стратегічний та афективний компонент міжкультурної компетенції. Вивчення іноземної літератури має реалізовуватися у тісному взаємозв'язку різних типів аналізу художніх текстів, а для перекладачів – до нагоди будуть компаративні аналізи різних перекладів.

Вибір поетів та віршів можна зробити довільний, опираючись на власні уподобання чи на настрої у групі. Проте вважаємо, що варто уникати широко розповсюджених варіантів, приміром Шекспіра чи Бернса – в силу їхньої популярності, студенти могли чути їх вперше на рідній мові. Тому цікавими

для такого роду діяльності є твори поетів, які все ще перебувають на узбіччі досліджень і не входили до шкільної програми – наприклад, вже згаданий Вільям Блейк та його вірш «Тигр». Доцільно зупинитися на особистості поета, його філософсько-етичних установках, цікавих фактах з біографії, місці в культурному пантеоні тощо. У випадку з Блейком таких фактів буде багато – це пробудить більшу цікавість у студентів; варто зачепити й історію створення і популяризації вірша, – відомо, що при житті Блейка не визнавали поетом, а мали його за такого собі міського «вар'ята» і лише поодинокі твори були відомі його сучасникам, серед них – «Тигр». Такі факти істотно збагатять інтелектуальний рівень студента, наблизять їх до епохи та оточення, за яких творив поет та допоможуть проникнутися ідеєю твору. Переклади поета не лише відкривають його українському читачу, а стають основою для наукового осмислення, розширюючи траєкторію дослідницького пошуку а також побачити «нові ніші, з яких можна розглядати той самий твір і постійно дізнаватися щось нове про автора та сам твір» [7, 9].

Ще донедавна українська трансляторика не могла похвалитися великою кількістю перекладів цього поета, проте з кінця ХХ початку ХХІ ст. деякі зрушення все таки відбулися – нашому читачу Блейка представляли в свій час В. Коптілов, В. Кейс, В. Марач, О. Матвієнко, О. Здір, Л. Белей та вагомий внесок у перекладацьку скарбницю був зроблений В. Богуславською (мається на увазі збірка «Предковичне», куди ввійшло 250 творів поета) – вперше в українській словесності з'явилися вірші Блейка в такому обсязі і «ця книжка відкриває нову добу в осмисленні мовою Шевченка поетичного огрому Блейка і його ролі в англійській та світовій літературі, в історії мистецтва і філософії» [8].

На розгляд студентів пропонуємо два варіанти – один з перших зроблений В. Коптіловим та найновіший у інтерпретації В. Богуславської, аби прослідкувати «певний діалог перекладачів, що увиразнюють об'єктивну багатогранність романтичної поезії» [9, 5], як важливої складової культури аби прослідкувати відтворення вірша у діахронії – такий підхід дозволить студентам відчутти атмосферу епохи, культурний контекст та особистісне сприйняття творчості поета. Тут, на нашу думку, варто наголосити на особистостях перекладачів, вказавши, що Віктора Коптілова вважали «послом української культури в Європі», зважаючи на період тотального панування російської мови та на ідеологічну атмосферу того часу та окреслити здобутки Валерії Богуславської, що допоможе зрозуміти авторські підходи до перекладу та інтерпретації.

На думку Т.Гаврилів, поезія – «найстисліший прояв буття мови і буття світу у мові» і коли мова заходить про її переклад, то він має бути «конгеніальним» [10, 24] і відтак потребує підготовчого етапу. Відтворення меседжу першоджерела базується не на лише мовному матеріалі, власне, сам вірш є квінтесенцією духовного пошуку поета на момент його написання, і

врахувати його є необхідною умовою для адекватності відтворення посили. А коли мова йде про бунтаря, тогочасного «хіппі» Вільяма Блейка, то перекладачу доводиться працювати не лише з самим віршом, а й з бекграундом, врахувати конгломерат філософських та теологічних вчень і течій, які були опрацьовані Блейком і згодом переросли у його власну релігію, що не могло не відбитися у поетичному мереживі [11, 294]. Ні один вірш не вивчався так прискіпливо і так часто як «Тигр», і «критики до того вже заплутались у власних роз'ясненнях, що усміхнений тигр, відображений у гравюрі, усміхається вже на їхню адресу» [12, 239]. Образ, створений Блейком, вражає уяву, зворушує, викликає і страх, і захоплення: «Зірки з небес і слова із Біблії, руйнівний інстинкт природного творення і гнів Божий, сили соціальної революції і відголоски древніх культів, – все це перемішується і опиняється поруч із ковальським молотом» [12, 239], осяяли серцевину духовного світу поета і надихнули багатьох перекладачів передати цю велич іншою мовою. Вірш є конденсацією духовного пошуку поета: він тут скоріше намагається віднайти відповідь на традиційне запитання гностиків: чи ж справді добрий Бог створив цей світ? Велична і жахаюча хижість природи, в якій усе базується на взаємопоїданні, викликає естетичне захоплення Блейка у цьому «плотському», суто матеріальному, позбавленому милосердя й справедливості світі, володарем якого виступає груба й безтільна сила, втілена в Тигрі. У вірші спроектоване й одвічне прагнення Блейка – об'єднання земного та божественного [13, 145].

Такі факти мають бути опрацьовані студентами в контексті вивчення історії зарубіжної літератури, вони уможливають усвідомлення епохи і атмосфери, у якій творив автор. Засоби досягнень цифрових технологій теж можуть стати при нагоді – в рамках самостійної роботи чи додаткових завдань студентам можна запропонувати доступні лекції чи їхні фрагменти англійською мовою та рекламування самого вірша носіями мови, що демонструє культурно-специфічний та дидактичний матеріал. Після ознайомлення з оригіналом студентам можна запропонувати опрацювання перекладів, принагідно освіживши важливі літературознавчі аспекти, які в свою чергу теж є факторами формування культурної компетенції.

Текст вірша «The Tyger» складається із шести строф, що в сумі дають 24 рядки. Вірш написаний чотиристопним хореем із схемою римування *ааЬЬ*. Зачинаючи з питального речення, перша строфа вводить тему вірша та опис процесу створення тигра будується на риторичних питаннях з використанням синекдохи та анафори. І В.Коптілов, і В. Богуславська зберегли у своєму тексті композиційну будову і відтворили схему римування. Перший рядок вірша починається з імперативної форми (одним із поширених засобів автора, який чітко простежується у його «Піснях»): *Tyger, Tyger, burning bright, / In the forests of the night; / What immortal hand or eye, / Could frame thy fearful*

symmetry? [14, 263], що збережено у обох перекладачів, проте В.Коптілов не вдається до повтору лексеми тигр, обрамивши її в окличне речення, не оминувши підкреслення різних аспектів сили творця: *Тигре! Твій вогненний гнів / В чорній нуці забринів / Хто із сонця і з ночей / Креше жах твоїх очей?* [15, 270], а у В.Богуславської є інтенція до максимального зближення з оригіналом навіть на рівні звукопису: *Тигре, тигре пломінкий\ В лісовій імлі лункій\ Чий безсмертний рух, порив\ Жах довершений створив?* [14, 57].

Перекладачам вдається передати не лише семантику лексем, а й звуконаслідування. Звукокольорові співвідношення голосних у поезії Блейка вказують на переважання звуків, які асоціюються із «зеленими», «жовтими», «коричневими» та сірими кольорами [16, 48].

Варто зауважити, що Коптілов тяжіє до «зелено-жовтих» «е» «є», «синіх та сірих» «у», «і» та «и», натомість переклад Богуславської видається темнішим завдяки превалюванню темних «у» та «о» та частому вживанню «жорстких» «ж», «з» та «гр». Українське слово «тигр» співзвучне англійському «tiger» завдяки звукосполученню *gr*, яке носить звуконаслідувальний характер, наче імітація ревіння цього хижака звучить само по собі грізно і є ключовим словом – назвою твору. Лексичне наповнення у Коптілова проявляється завдяки такими лексемами як «грізний» (тричі), «гнівний», «жар», «тужавих жил», «дужих», «жарких», а у Богуславської «пломінкий», «лункий», «млистий», «іскри».

Вірш, як зауважувалось раніше є добротною базою для повторення літературознавчої термінології, а саме алітерації, яка в оригіналі презентується завдяки *d i t* в оригіналі. Відтворення звукового образу хижого звіра сприяє неодноразове повторення лексеми «*dread*» (жахаючий): *What dread hand? and what dread feet?... what dread grasp / Dare its deadly terrors clasp?* Початкова фонестема *dr* є проявом асоціації із таким семантичним компонентом як «сильний, швидкий, неприємний» [17, 175]. Звукове відтворення постає допоміжним елементом образотворення. Експресивність вірша та його перекладів посилюється різними тропами: «*immortal hand or eye*», «*fearful symmetry*», «*distant deeps or skies*», «*the fire of your eyes*», «*the stars threw down their spears / and water'd heaven with their tears*» (у Блейка), «вогненний гнів», «креше жах», «вогнь очей-жарин», «серце вирізьбив», «темний страх», «небо скупане в сльозах», «гнів забринів» (у Коптілова), а у Богуславської - «безсмертний рух», «імлі лункій», «порух млистий», «палючий холод» тощо. Різняться перекладачі і вибором епітетів, які передають емоційне навантаження та віддзеркалилися у використанні прикметників та дієприкметників: у Коптілова - «вогненний», «прадавній», «чорний», «хижий», «нещадний», «темний», «скупане», а у Богуславської – «нещадний», «щасно», «довершений», «млистий», а світло, яке оточує тигра при прочитанні та виражене «*burning*», в українських перекладачів «вогненний» (Коптілов) та «пломінкий» (Богуславська).

Навряд чи В.Коптілов прагнув за всяких обставин притриматись точного наслідування на синтаксичному рівні: у третій строфі замість питального речення оригіналу *And when thy heart began to beat, What dread hand? & what dread feet?* читаємо: *Серце грізно в груді б'є, /Людям страху завдає.*, що підкреслює ненавмисність, дисгармонійність всієї композиції. Питання в кожній строфі у українському варіанті якби зависає у повітрі і набуває вимушеної перерваності. В.Богуславська, натомість, максимально притрималася синтаксичного обрамлення цієї строфи, наблизившись до оригіналу: *Що за майстер-чарівник \ Шал у серце влети зміг?\ А як серце те забилося, - \ Руки-ноги не трусились?* У Коптілова тигр – «лиховісний месник» завдяки максимально метафоризованій інтерпретації, а у Богуславської – «довершений жах». У Блейка перша і остання строфи відрізняються єдиним словом: замість *could* (зумів) поставлено *dare* (осмілився), і якщо Коптілов залишає ці строфи без змін, то Богуславська вдається до власних специфічних перекладацьких технік, змінивши лексичний склад, що максимально наблизило до оригіналу.

Здавалося б – такий невеликий за обсягом матеріал, а яку об'ємну базу дає перекладачу для розгляду, спонукаючи його до творчого, наукового та пізнавального пошуку .

Висновки. Формування міжкультурної компетенції майбутніх перекладачів неможливий за межами діалогу культур. Долучення до культур країн, мова яких вивчається, відбувається і за рахунок освоєння літератури, і завдяки таким функціям мови як комунікативна, кумулятивна та рефлексивна. Отож, як бачимо, запропонувавши опрацювати два переклади відомого вірша, студент отримує не лише прикладну опцію, а зачіпає пласти культур як і іншомовного, так і українського простору, відкриває для себе основи опрацювання над перекладами художніх текстів, особливо поетичних. Такі види діяльності готують майбутнього перекладача до серйозного та обдуманого підходу у своїй діяльності, збагачують його професійний потенціал, доповнюють скарбницю міжкультурної компетенції.

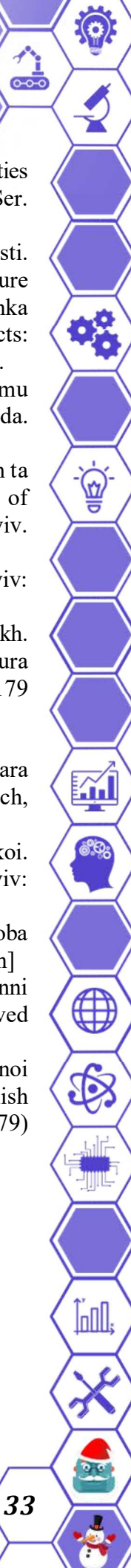
Література:

1. Долинський Є.В. Підготовка майбутніх перекладачів у контексті вимог сучасного ринку праці – Педагогічні науки, випуск LXXVI. Том 3. 2017 с. 22-25
2. Головацька Ю. Специфіка підготовки майбутніх перекладачів до локалізації в епоху цифрових технологій- Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 58, том 1, 2022 с. 270-274
3. Поліщук Л. П. Основні напрямки професійної підготовки майбутніх перекладачів в умовах інтеграції. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. Випуск 4 (90). 2017 с116-119.
4. Фабрична Я.Г. Сучасні тенденції у професійній підготовці майбутніх перекладачів - Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2021. № 2 (22) с.284-290

5. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація («Академія») 2012 288с.
6. Савчук.А.В., Дашкова К.В. Особливості художнього перекладу. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія 2018 №35 том 2 с. 79-81
7. Роксолана Зорівчак. Заради примноження національної свідомості. Перекладознавчий аналіз – теоретичні та прикладні аспекти: давня українська література сучасними українською та англійською мовами: монографія /Тарас Шмігер. Львів, 2018. ЛНУ імені Івана Франка 510 с.
8. Радчук Віталій. Поезії Вільяма Блейка вперше вийшли в українському перекладі. Україна молода, 23.05.2018, режим доступу - <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3313/164/123327/>
9. Боровинський І.М. Відтворення образної своєрідності поезій англійських та американських романтиків в українських перекладах Автореф. ... канд. філол. н. спеціальністю 10.02.16 – перекладознавство. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2011.,
10. Гаврилів Тимофій. Текст між культурами. К.: Критика, 2005. 198 с.
11. Белінська І.Д. «Тигр» Вільяма Блейка в українському та російському перекладах» Мова і культура (Науковий журнал). – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго. 2016. – випуск 18, том 179 С. 292-298
12. Ackroyd, Peter. Blake Vintage, 1996 – 400 p. New York
13. Дроздовський Дмитро. Вільям Блейк. Поезії. / З англ. Віктор Марач, Тамара Кисельова, Ольга Матвієнко, // Всесвіт, № 12, 2009. – С.151-161
14. Вільям Блейк: Предковичне. Переклад з англ. Валерії Богуславської. Видавничий дім Дмитра Бураго. Київ, 2019. 368 с.
15. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: Підручник /. – К.: Заповіт, 1997. – 464 с.
16. Драгінда О.В. Фоносемантичний аспект у комплексному дослідженні віршових перекладів.с. 46-50 www.philology.kiev.ua/library/zagal/Movni_i...2010.../46_50.pdf].
17. Хамова Н. До проблеми символічної значимості фонестем сучасної англійської та німецької мов // Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. пр. – Вип.232. Германська філологія. – Чернівці: Рута, 2005. – С. 167-179.].

References:

1. Dolynskiy Ye.V. (2017) Pidhotovka maibutnikh perekladachiv u konteksti vymoh suchsnoho rynku. [Training of future translators in the context of the modern labor market requirements] – Pedahohichni nauky, vypusk LXXVI.(pp. 22-25) [in Ukrainian]
2. Holovatska Yu. (2022) Spetsyfica pidhotovky maibutnikh perekladachiv do lokalizatsii v epokhu tsyfrovyykh tekhnolohiy. [Specifications of training future translators for localization in the era of digital technologies] – Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Vyp. 58, Tom 1. (pp. 270-274) [in Ukrainian]
3. Polishchuk L. P.(2017) Osnovni y napriamky profesiynoi pidhotovky maibutnikh perekladachiv v umovakh integratsii. [The Main Direction of Future Translators Training in Conditions of European Integration]. Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. - Pedahohichni nauky. Vypusk 4 (90) (pp.116-119) [in Ukrainian]
4. Fabrychna Ya.H. (2021) Suchasni tendetsii u profesiyniy pidhotovtsi maibutnikh perekladachiv. [Modern trends in professional training of future translators] – Visnyk universytetu imeni Alfreda Nobelia. № 2 (22) (pp. 284-290) [in Ukrainian]
5. Manakin V.M. (2012) Mova I mizhkulturna komunikatsia. [Language and intercultural communication] - «Akademia» [in Ukrainian]

6. Savchuk A.V. Dashkova K.V. (2018) Osoblyvosti khudozhniogo perekladu [Peculiarities of literary translation] – Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser. Filologia №35 tom 2 (pp. 79-81) [in Ukrainian]

7. Roksolana Zorivchak. (2018) Zarady prymnozhenia natsionalnoi svidomosti. Perekladoznavchiiy analiz –teoretichniiy ta prykladni aspekty: davnia ukrainska literature suchasnymi ukrainskoyu movoyu: monografia\ Taras Shmiher. Lviv, LNU imeni Ivana Franka [For national consciousness increasing. Translation analysis –theoretical and applied aspects: ancient Ukrainian literature in modern English and Ukrainian languages. Lviv] [in Ukrainian].

8. Vitaliy Radchuk. (2018) Poezii Viliama Bleika vpershe vyshly v ukrainskomu perekladi. [William Blake's poems first published in Ukrainian translation] – Ukraina moloda. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3313/164/123327/>

9. Borovynskiy I.M. (2011) Vidtvorennia obraznoi svoyeridnosti poezii anhliyskykh ta amerykanskykh romantykv v ukrainskykh perekladakh. [Reproduction of image originality of poems by English and American romantics in Ukrainian translations] *Candidate's thesis*. Kyiv. Kyivskiy natsionalniy universitet imeni Tarasa Shevchenka [in Ukrainian]

10. Timofiy Havryliv (2005) Tekst mizh kulturamy. [Text between cultures] Kyiv: Krytyka [in Ukrainian].

11. Bielinska I.D.(2016) «Tyhr» Viliama Bleika v ukrainskomu ta rosiskomu perekladakh. [William Blake's poem «The Tyger» in Ukrainian and Russian translation) - Mova I kultura (Naukoviy zhurnal) – Kyiv: Vydavnychi Dim imeni Dmytra Buraho.- Vypusk 18, tom 179 (pp.292-298) [in Ukrainian].

12. Ackroyd, Peter. Blake (1996) Vintage. – New York

13. Dmytro Drozdovskyi(2009) Viliam Bleik. Poezii. Z anhli. Viktor Marach, Tamara Kyseliova, Olha Matvienko [William Blake. Poems. Translation from English by Viktor Marach, Tamara Kyseliova, Olha Matvienko] - Vsesvit. No 12 (pp.151-161) [in Ukrainian]

14. Wiliam Bleik (2019) Predkovichne. Pereklad z anhliyskoi Valerii Bohuslavskoi. [William Blake. The everlasting. Translation from English by Valeria Bohuslavska] Kyiv: Vydavnychi dim Dmitra Buraho. [in Ukrainian]

15. Nalyvaiko D.S. Shakhova K.O. (1997) Zarubizhna literatura XIX storichchia. Doba romantyzmy [Foreign literature of XIX century. Romanticism period]. K.: Zapovit. [in Ukrainian]

16. Draghinda O.V. (2010) Fonosemantychnyi aspekt u kompleksnomy doslidzhenni [Phonosemantic aspect in the complex investigation of poems translation exploring] Retrieved from www.philology.kiev.ua/library/zagal/Movni_i...2010.../46_50.pdf. [in Ukrainian]

17. Khamova N. (2005) Do problemy symbolichnoi znachymosti fonestem suchasnoi anhliyskoi ta nimetskoii mov. [To the issue of phonestheme symbol relevance of modern English and German] – Naukoviy visnyk Chernivetskoho universytetu. Vyp. 232. Chernivtsee.(pp.167-179) [in Ukrainian].

